

สรุปประชุมหารือ

ขับเคลื่อนเพื่อสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม ครั้งที่ 33

วันที่ 16 มกราคม 2557 ห้องประชุมसानใจ สำนักงานสุขภาพแห่งชาติ(สช.)

กระทรวงสาธารณสุข นนทบุรี

จัดโดย เครือข่ายสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม

ปาฐกถาเรื่อง “ทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม เส้นทางที่ไม่ยาวไกลเกินเอื้อม”

โดย รศ.ดร.กฤตยา อาชวนิจกุล สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

การทำงานเครือข่าย เป็นการทำงานซึ่งให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เครือข่ายนี้เป็นเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งอยู่ในตัวเอง เนื่องจากว่าเป็นเครือข่ายทางเลือก โดยส่วนตัวมีความเชื่อมั่นมานานแล้วว่า “ชีวิตต้องมีทางเลือก” เพราะ “ชีวิตที่มีทางเลือก คือ ชีวิตที่มีเสรีภาพ” ถ้าชีวิตท่านไม่มีทางเลือก ลองคิดดูสิว่า ชีวิตท่านจะเศร้าแค่ไหน

ตอนนี้ได้ไปทำงานเกี่ยวกับเรื่องผู้ต้องขังหญิง ไปเห็นชีวิตประจำวันของผู้ต้องขัง ได้รู้เลยว่า ชีวิตของผู้ต้องขังเป็นชีวิตที่ไม่มีทางเลือก ไม่มีความเป็นส่วนตัว จะต้องมีคนเห็นคุณตลอดเวลา เพราะเป็นห้องเปิด ชีวิตที่ไม่มีทางเลือกเป็นชีวิตที่เราถูกมองเห็น ถูกจับจ้อง และชีวิตประจำวัน การกิน เดิน เล่น นอน ล้วนถูกกำหนดโดยคนอื่นทั้งสิ้น

แต่ในสถานการณ์จริง คนข้างนอกที่ไม่ได้อยู่ในเรือนจำ แต่ก็อาจถูกกักขังในเรือนจำที่เป็นกฎเกณฑ์ กติกาของสังคมหรือจะเรียกว่าอะไรก็ตาม ที่ทำให้ชีวิตคนไม่มีทางเลือกได้เหมือนกัน

เครือข่ายของเราเป็นเครือข่ายที่ทำงานในเรื่องพื้นฐานที่สุดของมนุษย์ เพราะมนุษย์เกิดมาได้ก็เพราะว่าเซ็กซ์ มนุษย์มีเพศหญิงเพศชาย แล้วอีกหน่อยอาจจะจะมีหลายเพศ ในทุกสังคมเมื่อมีท้องก็มีการยุติการตั้งท้อง จะด้วยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม

สังคมมนุษย์มีความก้าวหน้ามาจนถึงยุคปัจจุบันนี้ มีความแน่นชัดมากขึ้นเรื่อยๆ ว่า การยุติการตั้งครรภ์เป็นเรื่องของสิทธิเกี่ยวกับเนื้อตัวร่างกายของผู้หญิง ซึ่งเป็นเจ้าของร่างกายนั่นเอง ไม่ว่าจะมีความกระบวนกรความเชื่อทั้งหลายในการที่จะทำให้ผู้หญิงในสังคมต่างๆ ทั่วโลกกลัวก็ตาม

1

ปาฐกถาเรื่อง ทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม เส้นทางที่ไม่ยาวไกลเกินเอื้อม
ในการประชุมหารือ เครือข่ายสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม ครั้งที่ 33
วันที่ 16 มกราคม 2557 ณ ห้องประชุม สานใจ 1/2 สำนักงานสุขภาพแห่งชาติ
กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี

หลายคนเมื่อเกิดปัญหาขึ้น ไม่ได้อยากที่จะยุติการตั้งครรภ์ แต่เมื่อเผชิญปัญหา เราได้อยู่แล้วว่า “ไม่มีผู้หญิงคนไหนท้องเพื่อจะไปทำแท้ง” และหลายคนพูดว่า “ทุกการทำแท้ง มันไม่ใช่เป็นความสุข” มันไม่ใช่กิจกรรมที่ทำแล้วเฮฮา “ไม่ใช่” แต่มันเป็นกิจกรรมที่ทำ “เพื่อแก้ปัญหาให้กับคนที่กำลังเผชิญปัญหา”

เพราะฉะนั้นแม้เธอจะมีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นบาป (ผู้หญิงเองบางคน) “แต่เขาจำเป็นต้องทำ” เขาต้องสู้กับความเชื่อ ถ้าเราเข้าใจในระบบสังคม จะรู้ว่าความเชื่อต่างๆ ถูกสร้างขึ้นมาจากความเป็นสังคมมนุษย์ ความเชื่อมีทั้งข้อดีและข้ออ่อน ความเชื่อทำให้เราผลักดัน อย่างเช่น เรามีความเชื่อที่ว่า ชีวิตมีทางเลือก เราก็สามารถที่จะผลักดันตัวเองให้ทำงาน ไปข้างหน้าได้ แต่ขณะเดียวกันความเชื่อบางอย่างเป็นสิ่งจอบจำมนุษย์ จอบจำให้เราไม่กล้าทำ

เพราะฉะนั้นหลายอย่างเราก็สู้กับความเชื่อของเราเอง โดยเฉพาะอย่างที่หลายๆ คนพูดถึงความเชื่อเรื่องยุติการตั้งครรภ์ โดยส่วนตัวได้ก้าวข้ามสิ่งเหล่านี้มานานแล้ว

ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาได้เดินทางไปสัมภาษณ์ผู้ให้บริการทั้งแพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ที่ทำงานเกี่ยวกับเรื่องของการช่วยเหลือผู้หญิงที่ต้องการยุติการตั้งครรภ์ หรือถ้าไม่ต้องการยุติการตั้งครรภ์ แต่ต้องการช่วยเหลือทางเลือกอื่นๆ สิ่งที่ได้พบจากผู้ให้บริการทั้งหลาย ยังยืนยันข้อเท็จจริงอันหนึ่งก็คือ

เราพบว่าในโรงพยาบาลของรัฐ แม้จะเป็นโรงพยาบาลที่ให้การช่วยเหลือโดยตรง ยังพบว่ามีความหือสงสัยที่ไม่ต้องการทำแท้ง และปฏิเสธการทำแท้ง ยังเป็นข้อเท็จจริงในสังคมไทย ที่เราต้องมานั่งค้นหาว่า อะไรทำให้เขาปฏิเสธ

การปฏิเสธ เป็นอุปสรรคหรือไม่ “เป็นแน่นอน” แต่ขณะเดียวกันเราก็พบว่า จำนวนผู้ที่ปฏิเสธเหล่านี้ บางคนไม่ชัดเจน และอาจให้การช่วยเหลืออื่นๆ ที่เปิดไว้ เช่น ช่วยส่งต่อ แต่หลายคนก็คัดค้านและไม่ยอมให้เกิดบริการทำแท้งขึ้น แม้มีหมอบางคนเต็มใจจะให้บริการก็ตาม

เราพบหมอบที่มีความตั้งใจจะช่วยเหลือ และช่วยยุติการตั้งครรภ์ให้ รวมทั้งประกาศตัวเองได้อย่างภาคภูมิใจว่าเป็นหมอบอกแท้ง

เราพบหมอบซึ่งตักบาตรทุกวัน เป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาล ไม่ได้เป็นหมอบอกแท้ง เขาบอกว่า “ถ้ามันจำเป็นจริงๆ ผมก็จะยินดีทำแท้งให้กับผู้หญิง ถ้าไม่มีใครทำให้ในพื้นที่ที่ผมอยู่”

เราพบเจ้าหน้าที่ OSCC หลายแห่งซึ่งทำงานได้ดีมีมากขึ้น และ OSCC ที่ทำงานดีเหล่านั้นสามารถช่วยเหลือผู้หญิงและครอบครัวได้อย่างมหาศาลอย่างไม่น่าเชื่อ

ทั้งหมดนี้เป็นกำลังใจที่จะสามารถทำให้เราทำงานได้ต่อไป

เราพบคนในชุมชนซึ่งทำงานในพื้นที่ ซึ่งช่วยเหลือผู้หญิงแล้วทำให้ผู้หญิงสามารถจะลุกขึ้นดำเนินชีวิตได้ต่อไป โดยส่วนตัวได้ช่วยเหลือผู้หญิง ตั้งแต่ก่อนที่จะมาทำงานหรือกิจกรรมเหล่านี้ ผู้หญิงในชุมชนไปยุติการตั้งครรภ์ด้วยเหตุผลต่างๆ นานา แล้วทุกเหตุผลเป็นเหตุผลของตัวผู้หญิงคนนั้น แม้ว่าผู้หญิงคนหนึ่งเคยทำแท้งในอดีต แล้วเสียใจว่าไม่ควรทำแท้ง แต่ก็พบว่า มีผู้หญิงคนหนึ่ง ไม่อยากทำแท้งเลย แต่ว่าแม่บังคับให้ทำแท้ง โกรธเกลียดแม่แต่แม่ แต่เมื่อตัวเองมาประสบปัญหา เมื่อนี้กลับย้อน รู้สึกขอบคุณแม่ตัวเอง

เพราะนั่นชีวิตมันซับซ้อน และเพราะชีวิตไม่มีเพียงคำตอบเดียวในการทำงานเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้หญิงที่ตั้งท้องและมีปัญหา

“ไม่มีคำตอบเดียว” แต่คำตอบในเชิงหลักการ “ต้องให้ทางเลือก” และเป็นทางเลือกซึ่งจะต้องให้การปรึกษาหารืออย่างเต็มรูปแบบ เหล่านี้ยังเป็นความฝันของเครือข่าย

ถ้าเรามี pre-abortion, post-abortion counseling ที่ดี จะเป็นการเสริมพลังผู้หญิงท้องไม่พร้อมได้มาก หวังว่าเครือข่ายที่ทำงานลักษณะนี้จะนำพาเราไปสู่จุดหมายปลายทางนั้น

การเดินทางในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาในการทำงานวิจัย ได้พบคนซึ่งทำงานลักษณะนี้ที่คิดคล้ายกัน ยิ่งทำให้เกิดความมั่นใจว่า ความฝันของเรา ของเครือข่ายที่เราเน้นการทำงานเป็นระบบ จะทำได้ และประสบความสำเร็จในเร็ววันนี้ และดิฉันค่อนข้างเชื่อมั่นว่า จะสำเร็จก่อนที่ดิฉันจะตาย

แลกเปลี่ยนความเห็น: สรุปการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกในเครือข่ายยังคงร่วมกันขับเคลื่อนเพื่อสร้างทางเลือกสำหรับผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม

4

ปาฐกถาเรื่อง ทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม เส้นทางที่ไม่ยาวไกลเกินเอื้อม ในการประชุมหรือ เครือข่ายสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม ครั้งที่ 33 วันที่ 16 มกราคม 2557 ณ ห้องประชุม สานใจ 1/2 สำนักงานสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี